

Tweede Kamer

DER STATEN-GENERAAL

Commissie Economische Zaken

Aan de minister van Economische Zaken

Plaats en datum: Den Haag, 31 mei 2017
Betreft: Beantwoording van de zogenaamde 'V-100'-vragen bij het jaarverslag van het Ministerie van Economische Zaken over 2016
Ons kenmerk: 2017Z06771/2017D15362
Uw kenmerk:
Uw brief van:

Geachte heer Kamp,

De Tweede Kamer heeft op 22 mei 2017 voor het eerst een zogenaamde 'V-100' georganiseerd (Kamerstuk 31428, nr. 10). Honderd ervaringsdeskundigen hebben bij de Kamer de jaarverslagen 2016 van de Ministeries van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, van Economische Zaken, van Veiligheid en Justitie, van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap en van Volksgezondheid, Welzijn en Sport onderzocht. Aan het einde van de dag hebben de deelnemers hun vragen aangeboden aan de Kamer.

De deelnemers die het jaarverslag van het Ministerie van Economische Zaken hebben onderzocht, hebben zich gebogen over de thema's:

- duurzaam en innovatief ondernemen: bevorderen van duurzaam en innovatief ondernemerschap;
- betrouwbare, betaalbare en duurzame energievoorziening: bevorderen van een doelmatige en duurzame energievoorziening.

In de bijlage van deze brief vindt u de vragen van de V-100 over deze thema's.

Ik verzoek u namens de vaste commissie voor Economische zaken tijdig voor het wetgevingsoverleg over de verantwoordingsstukken van het Ministerie van Economische Zaken op 28 juni 2017 op deze vragen te reageren.

Hoogachtend,

de griffier van de vaste commissie voor Economische Zaken,

D.S. Nava

Tweede Kamer der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

T. 070-3182211
E. cie.ez@tweedekamer.nl

BIJLAGE: Vragen van de V-100 bij het Jaarverslag Economische Zaken over 2016

Thema 1: Duurzaam en innovatief ondernemen

Het regeerakkoord stelt dat innovatiekracht moet worden gericht op de transitie naar duurzame en groene groei. In de begroting (p. 45) worden geen concrete doelen voor 2016 genoemd. Uit de evaluatie (p. 35) blijkt dat Nederland een vijfde plaats scoort in Europa, waarbij niet wordt aangegeven: of deze score is gebaseerd op groene en duurzame innovatie en of deze innovatie heeft geleid tot daadwerkelijke succesvolle economische groei. Hiervoor zijn risicodragende investeringen nodig, waarbij op pagina 27 van het jaarverslag opvalt dat het totale uitstaande bedrag in risicoregelingen zelfs lager is geworden (3,5 miljard euro naar 3,4 miljard euro). Welke concrete maatregelen heeft de minister in 2016 genomen om het gat tussen de ambitie uit het regeerakkoord op het gebied van duurzame innovatie en circulaire economie en de werkelijkheid te sluiten om zodoende de kansen, die er volop liggen voor ons land, maximaal te benutten?

In het jaarverslag staat op pagina 12 vermeld het structureel verminderen van de regeldruk voor bedrijven/burgers/professionals met 2,5 miljard euro in 2017. Op pagina 49 wordt gerefereerd aan het programma ruimte voor regels en aan ICT & regeldruk. Op pagina 12 staat dat er grote stappen zijn gerealiseerd. Hoe weten we dat er grote stappen zijn gerealiseerd? Welk gedeelte van de 2,5 miljard euro is gerealiseerd en hoe is dat gemeten? Hoe wordt het bedrijfsleven in de meting betrokken?

Hoe borgt u dat bedrijven, professionals en burgers niet verdwaald raken tussen bestuurslagen? Met andere woorden: hoe beperkt u de zogenaamde "Huis van Thorbeckelasten"? Voorbeelden van deze lasten zijn: provinciale fondsen geven extra lasten, GMO-regels uit Brussel in Nederland geblokt, mestregels uit Brussel in Nederland niet implementeerbaar.

Thema 2: Betrouwbare, betaalbare en duurzame energievoorziening

Nederland dreigt haar positie als koploper op elektrisch rijden kwijt te raken. De verkoop van auto's die elektrisch kunnen rijden is sterk teruggelopen. De belangrijkste oorzaak hiervan is het afschaffen van fiscale voordelen voor semi-hybride auto's. Tegelijkertijd is er duidelijke ambitie om koploper te blijven en het percentage elektrische auto's te laten toenemen. Hoeveel geld is er concreet uitgegeven aan elektrisch rijden de afgelopen jaren: gedorven inkomsten fiscaal, Green Deal, etc.? Wat is het effect van deze uitgaven geweest op de verkoop van voertuigen die elektrisch kunnen rijden? Is er tot op heden groei in de verkoop van elektrische auto's? Zijn de financiële middelen door het afschaffen van fiscale voordelen voor hybride auto's alsnog besteed aan elektrisch rijden? Wordt met het huidige beleid in 2020 het groeipad gerealiseerd?

De overheid heeft in de energietransitie naast beleidsmaker een belangrijke rol te spelen als launching customer en als zichtbaar voorbeeld voor de rest van de markt. Bijvoorbeeld op het gebied van verduurzamen gebouwen, elektrificatie van het wagenpark en de inkoop van energie. Kan de minister aangeven op welke manieren in 2016 de overheid zelf het goede voorbeeld heeft gegeven? Om in haar aanbestedingsbeleid, inkoopbeleid wagenpark en vastgoed te verduurzamen. Hoeveel financiële middelen zijn hiermee gepaard gegaan?

U geeft aan een doelstelling van gemiddeld 1,5 procent energiebesparing per jaar te willen behalen conform het Energieakkoord. De door u ingezette maatregelen geven een beeld van hoe u dit wil bereiken. Geen inzicht wordt gegeven in de effectiviteit en doelmatigheid van deze ingezette maatregelen. Welk effect heeft u hiermee bereikt? Kan de minister in het specifiek aangeven op welke manier de compensatie van het Europese systeem voor emissiehandel (ETS) bijdraagt aan het bereiken van deze doelstelling?

In het regeerakkoord is het doel opgenomen om het aandeel duurzame energie in 2020, bijgesteld in het jaarverslag 2016, in 2023 naar 16% van het totaal te brengen. Wij constateren dat tot heden het aandeel 5,8 procent bedraagt. De beschikbare ingezette instrumenten worden niet volledig benut. De recente economische groei draagt bij aan een toenemende energievraag. Welke maatregelen zijn nodig om zowel de onderuitputting van bestaande instrumenten te voorkomen en de extra vraag naar duurzame energie te kunnen realiseren, om een geloofwaardig transitiepad naar 2023 te kunnen realiseren, welke tussendoelen zijn volgens u haalbaar en realistisch? Heeft u voldoende in beeld dat bepaalde instrumenten niet volledig worden uitgenut en welke acties gaat u ondernemen om dit instrumentarium ten volle aan te wenden? Zijn subsidie-instrumenten het juiste middel om dit doel te bereiken?

Gezien het feit dat Nederland achterligt op schema om haar duurzame doelstellingen te realiseren is de urgentie groot om tot daadkrachtig beleid en eenduidige uitvoering te komen. Als gevolg van het feit dat energie bij verschillende departementen is ondergebracht is het lastig integraal de uitgaven en voortgang in te zien en te beoordelen. Bovendien blijft onduidelijk welk departement de eindverantwoordelijkheid draagt. Welke nadelen ziet de minister in het onderbrengen van het thema energie bij verschillende departementen? Op welke manier verschilt de Nederlandse aansturing van de energiesector vanuit de overheid ten opzichte van de landen die we op het gebied van de energietransitie tot de koplopers kunnen rekenen?

Bij de warmtetransitie is een groot probleem: hoe haal je bij bestaande bouw individuele bewoners over? Eén van de manieren om dit te bereiken die u formuleert is: "het bieden van mogelijkheden aan lokale energieprojecten", bij uitstek de manier om bij burgers achter de voordeur te komen. Kan u aangeven hoe dit is gedaan en wat hieraan is uitgegeven? Zijn er genoeg projecten gestimuleerd gezien de enorme onderbesteding van de subsidies (SDE en SDE+) en het niet halen van de doelstelling van 14%?

We constateren dat de Nationaal Coördinator Groningen (NCG) wordt ingezet om een financiële bijdrage te leveren aan de verduurzaming van de te herstellen woningen (pagina 71 van het jaarverslag 2016). Het feit dat een concrete doelstelling en geoordeelde middelen ontbreken in de verantwoording vraagt om een nadere toelichting. Welke taakstelling en instrumentarium heeft de NCG om dit te bereiken? Hoeveel woningen wilt u aanpakken en welk ambitieniveau heeft u? Hoe zorgt u ervoor dat deze doelstelling wordt geborgd bij de NCG en in het doelgebied?

In de verantwoording geeft u gebruik te maken van financiële instrumenten, zoals subsidies en garanties, maar ook niet-financiële instrumenten zoals het stroomlijnen van energiereggeving om de werking van de energiemarkt te verbeteren, de regeldruk te verminderen en efficiënter toezicht mogelijk te maken. Kunt u aangeven in welke mate deze maatregelen hebben bijgedragen aan de energietransitie naar een volledig duurzame en betrouwbare voorziening?